

Vellykket om seksuelle fantasier

Kristin Spitznogle

Hemmelige rom

Norske kvinners seksuelle fantasier. 167 s. Oslo: Cappelen Damm, 2010. Pris NOK 299 ISBN 978-82-02-33106-1

Kristin Spitznogle (f. 1972) er privatpraktiserende psykolog, samlivsrådgiver og sexolog, fast spaltist i *VG*, og har deltatt i flere TV-programmer om sex og samliv. Hun har tidligere gitt ut boken *Sex – har du lyst?* (2006).

Våren 2010 inviterte forfatteren norske kvinner til å sende inn historier om sine seksuelle fantasier. Et utvalg av disse historiene er samlet i *Hemmelige rom*. Slik skriver Spitznogle seg inn i tradisjonen fra Nancy Fridays *My secret garden* (1973) og Katerina Janouchs *Svenska kvinnors hemliga sexuella fantasier* (2009).

Boken innledes med generelle betraktninger om kvinners seksualitet og seksuelle fantasier. Ifølge Spitznogle fantasierer de aller fleste kvinner om sex, både i dagliglivet, mens de onanerer og mens de har sex med en partner. Hun mener slike fantasier er uttrykk for sunn seksualitet, og som en kilde til glede og nytelse uten fare for konsekvenser, avvisning eller prestasjonsangst. Likevel skammer mange kvinner seg fordi de har fantasier.

Så kommer 13 kapitler, eller «rom», etter tema for fantasiene, f.eks. sex med andre kvinner, ekshibisjonisme, dominans og underkastelse. For hvert kapittel er det en innledning hvor forfatteren diskuterer betydningen av fantasiene, om de er vanlige, om de har sammenheng med kvinnenes egne erfaringer, og om hvordan de kan tolkes. Her kommer psykologen tydelig frem. Spitznogle legger vekt på at det ikke er innholdet i fantasiene som er det viktigste, men den følelsen de vekker i oss.

Et eksempel er fantasier om voldtekt, som er svært vanlige, men ofte vanskelige å forstå. De kan tolkes som et ønske om å gi seg hen uten skyldfølelse – det er den andre som har kontrollen. Men det betyr ikke at man faktisk ønsker å bli voldtatt! Et annet eksempel er fantasier om sex med en annen kvinne, som kan handle om både trygghet og spenning, og ikke nødvendigvis betyr at man er lesbisk.

Utdrag fra de innsendte bidragene flettes inn i teksten. Noen er på tre-fire linjer, noen på én side. De er selvfølgelig anonymisert, men vi får vite kvinnenes alder, legning og livssituasjon. Hele spekteret er med – gifte,

enslige, heterofile og lesbiske, pedagoger og frisører, i aldersgruppen 20 til 50+.

Jeg synes dette er et spennende og vellykket prosjekt, som kan leses både med faglige og private briller. Spitznogle viser en dyp respekt for kvinners mangslunne seksualitet og fantasiverden. Boken er skrevet i en ledig og poetisk, sensuell og humoristisk tone.

Ett ankepunkt: Forfatteren henviser til en del forskning og statistikk, men det er ingen referanser. Det kunne hun godt ha kostet på seg.

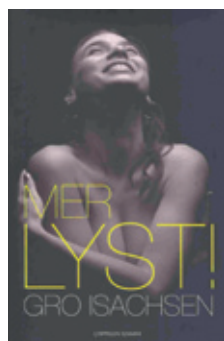
Pernille Nylehn
Orstad legesenter
Klepp

Grei heterofil seksualopplysning

Gro Isachsen

Mer lyst!

168 s, ill. Oslo: Cappelen Damm, 2010. Pris NOK 329 ISBN 978-82-02-32342-4

Gro Isachsen (f. 1953) er en profilert sexolog som har faste spalter i *Vi Menn*, *Dagbladet* og *Doktoronline*. Hun er leder og faglig ansvarlig for Klinikk sexologen i Oslo. Hun har skrevet tre andre

bøker: *Sex – ja takk!* (2000), *Mer sex, takk!* (2002) og *Spør Gro om sex* (2004). Hun har også ledet forskningsprosjektet *Seksuell lyst hos kvinner*, og har utviklet en bekkenbunnstrener.

Mer lyst! er en håndbok for par som har problemer i sexlivet. Den er inndelt i 13 tematiske kapitler. Illustrasjonene er dels skjematisk og knyttet til teksten, dels helsides svart-hvitt-fotoer av mennesker i mildt erotiske situasjoner.

De første kapitlene handler om ulike årsaker til seksuelle vanskeligheter, som samlivskonflikter, nedsatt lyst hos den ene eller andre partneren, eller ulike forventninger. Tenningsmønster og mekanismene bak lyst og orgasme beskrives. Senere omtaler forfatteren mer fysiske årsaker til problemer, som smerter, ereksjonssvikt, svak bekkenbunn eller vaginisme. Det siste kapitlet er viet hjelpemidler og sexleketøy. Forslag til løsning på de ulike vanskelighetene kommer fortløpende. I noen kapitler bruker hun konkrete kasuistikker.

De første kapitlene er litt ustrukturerte og handler snart om ekteskapelige krangler,

snart om tekniske detaljer. Etter hvert kommer boken seg betraktelig, og f.eks. kapitlene om sensitivitetstrening, bekkenbunnøvelser og vaginisme er utmerkede, med konkrete og gode råd.

Med sine 168 sider kan man ikke forvente at boken dekker alle problemområder, men det er noen åpenbare utelatelser som forringer kvaliteten. Det ene er at boken kun handler om par i heteroseksuelle forhold. Det hadde ikke vært vanskelig å utvide den litt, eller gjøre noen enkle omskrivninger, for at også homofile kunne kjenne seg igjen.

Gjenopptaking av seksuallivet etter fødsel er viet noe plass, men svangerskapet er kun nevnt med én setning, nemlig at «under graviditeten er hormonene helt feilkoblet i forhold til sexlyst». Det er en litt for overfladisk påstand! Videre savner jeg litt om hormonelle prevensjonsmidler som årsak til nedsatt lyst.

Mer lyst! er skrevet for unge voksne, noe bildene – som uten unntak er av unge vakre mennesker – bekrefter. Riktignok har forfatteren med én side om menopause, men den er relativt overfladisk. Det er litt underlig at Isachsen velger å snevre inn målgruppen sin i så stor grad. Man skulle tro at hun har folk fra mange aldersgrupper på kontoret sitt.

Språket er greit nok, men tidvis litt klisjéaktig («dampende sex», «struttende ereksjon»).

Alt i alt en grei og lettlest håndbok, men altså med noen mangler. Den kan også leses av helsepersonell og studenter, men kun som et supplement til mer utfyllende sexologisk litteratur.

Pernille Nylehn
Orstad legesenter
Klepp

Rotete om menn, maskulinitet og helse

Brendan Gough, Steve Robertson, red.

Men, masculinities and health

Critical perspectives. 251 s. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2009. Pris GBP 20 ISBN 978-0-230-20312-9

Denne boken er basert på kapitler skrevet av 13 forskjellige forfattere. Ingen av disse er leger, men akademikere og forskere med bakgrunn innenfor psykologi, sosiologi, sykepleie og pedagogikk. Forfatterne kommer fra

England, Australia, Canada og Nord-Irland.

Forutsetningen for å beskrive et så viktig og interessant felt som menn, maskulinitet og helse, skulle altså være til stede.

Boken er delt inn i tre hoveddeler. Innledningen har tittelen *What is the point with this book?* – noe som jeg selv spør meg om etter å ha lest den. Første del har tittelen *Current issues and debates in the field of men's health and masculinities*, annen del *Popular conceptions of men's health and well-being*, og del tre heter *Men, masculinities and illness*. Boken munner ut i et etterord med tanker omkring hva som bør skje videre vedrørende forskning på menns helse. Men dessverre drukner forfatterens intensjoner i til dels lange og vanskelige setninger. Tekstene har stadig henvisninger til andre forfattere og forskere uten at de, etter min mening, klarer å bringe frem noen klargjørende konklusjoner. Dette synes gjennomgående i alle kapitlene, til tross for at forfatterne er anerkjente innenfor sine respektive felt. Boken hadde klart stått seg på også å ha med en medforfatter til i forfatterpanelet, f.eks. en lege, med en mer biologisk forankring. Layouten er rotete og til dels dårlig, noe som gjør det vanskelig å lese og slå opp i boken. Dette siste skyldes også i stor grad selve innbindingen.

Målgruppen er antakeligvis ikke leger. Jeg leste boken med et håp om at den skulle være et viktig bidrag til nettopp leger og annet helsepersonell som har interesse for temaer relatert til kjønnsforskning med fokus på menn og menns helse. Der ble jeg skuffet.

Haakon Aars

Institutt for klinisk sexologi og terapi
Oslo

Et varslet justismord?

Lars Gule

Den fjerde opphengingen

Beretningen om et varslet justismord og en profesjonsstudie av aktøransvar.

614 s. Larvik: Ariadne forlag, 2010.

Pris NOK 449

ISBN 978-82-90477-47-4

En mye brukt metafor for en politietterforskning er at det er som å legge et puslespill; et puslespill der man ikke på forhånd vet hva bildet skal forestille, der noen brikker mangler, er ødelagt eller hører

til et helt annet bilde. Dette puslespillet kan i prinsippet alltid legges på nytt, og kanskje bitene nå vil danne et annet bilde.

Lars Gule vil legge puslespillet på nytt i en mye omtalt sak, der en av hans nærmeste kolleger, en forsker fra Bangladesh, er anklaget og dømt for konemishandling. Gule mener å kunne vise at dette er «et varslet justismord», der det meste har sviktet, både politietterforskningen, de rettsmedisinske sakkyndiges arbeid, domstolenes behandling og medias dekning av saken.

Boken bærer først og sist preg av å være et forsvarsskrift, og Gule legger ikke skjul på at han samarbeider nært med den tiltaltes forsvarer. I tillegg hevder han at boken også skal være en «vitenskapelig avhandling» om hvorfor og hvordan en etterforskning kan svikte. Disse delene er i liten grad skilt fra hverandre, noe som er synd, for de avsnittene som på generelt grunnlag omhandler forståelse og forklaring (hermeneutikk) innenfor rammen av strafferettspleie og profesjonsutøvelse, har enkelte interessante betraktninger, likeledes noen av forslagene til kvalitetssikring av bevisvurdering.

Forfatteren hevder ellers: «Det er ikke nødvendig for forskningen at forskeren er nøytral i forhold til resultatet i en bestemt sak for å leve opp til forskningens normer og standarder.» Ikke alle vil være enig med ham i det. Han omtaler ulike former for skjevhet (bias) som kan skade en etterforskning, men han synes å bagatellisere sin egen forforståelse som kan føre til systematiske skjevheter i konklusjoner, selektive siteringer og tendens til sirkelargumentasjon.

Gules engasjement i saken er så sterkt at det går ut over troverdigheten i hans argumentasjon, uavhengig av om han har rett eller ikke i sine anklager. Et eksempel: Når Gule kritiserer kvaliteten på de rettsmedisinske erklæringene, støtter han seg på vurderinger av en person som har vært partsoppnevnt sakkyndig for forsvarersiden. Dersom han virkelig hadde ønsket en uholdt og faglig kompetent vurdering, burde han heller ha henvendt seg til relevante fagmiljøer i et av våre naboland. Det kan se ut som han forventer selvstendig etterforskningsaktivitet hos de sakkyndige i et omfang som i alle fall denne anmelderen er ukjent med fra norske rettssaler. Han formulerer forslag til mandat for de medisinske sakkyndige med spørsmål som åpenbart går utenfor deres kompetanseområde, samtidig som han et annet sted kritiserer at de sakkyndige i sine erklæringer går utenfor sitt kompetanseområde.

Boken er for øvrig tunglest, full av gjentakelser og digresjoner og med mange skrivefeil.

Christian Lycke Ellingsen

Avdeling for patologi
Stavanger universitetssjukehus

For tynt om personlegdomsforstyringer

Jeffrey E. Young

Kognitiv terapi

Personlighetsforstyrrelser. 119 s, tab.

København: Hans Reitzels Forlag, 2009.

Pris NOK 175

ISBN 978-87-412-5304-6

Skjematerapi er ei retning innan kognitiv åtferdsterapi, særskild retta mot personlegdomsforstyringar, utvikla av Jeffrey E.

Young. Young sjølv beskriv det som ein kombinasjon av kognitiv åtferdsterapi, gestaltterapi, objektrelasjons-

terapi og psykoanalytisk terapi.

Forfatteren vender seg til alle som jobbar med psykisk sjuke menneske, i første omgang psykologar og psykiatrar. Men boka skal vere så lett tilgjengeleg at andre interesserte også vil kunne lese ho.

Boka er delt i tre delar. Første del omhandlar teorien bak skjematerapi, andre del case-formulering og pasientvurdering, og i tredje del ser ein på endringsstrategiar. I tillegg er det eit appendix med eit spørjeskjema som er nytta, og ei pasientrettledning. Det er fire tabellar som knyter eit tenkt pasientkasus til begrepa. Boka er ikkje gitt ut på norsk, men omsett til dansk.

I innleiingskapitlet går forfatteren gjennom dei 18 skjema han nyttar. Skjema er ikkje undersøkt empirisk enno, og ein betraktar framleis begrepa som spekulative. Pasientvurderinga baserer seg på spørjeskjema, bruk av medier, til dømes bøker og filmar, og relasjonen til terapeuten. Case-formulering er ei samanfatning av innsamla informasjon, og påvising av korleis skjema, kjensler, noverande utløysande faktorar, terapeutisk relasjon og tidlegare livshendingar heng saman. Endringsstrategiar deler ein inn i kognitive, opplevingsorienterte, interpersonelle og åtferdsmessige intervensjonar.

Originaltittelen er *Cognitive Therapy for Personality Disorders: a schema-focused approach*, og det kan gi eit feilaktig inntrykk at boka handlar om tradisjonell kognitiv åtferdsterapi når ein har utelate å nemne skjematerapi i omsetjinga.

Boka er berre på 119 sider. Det positive er at det er fort gjort å lese den, og den er lett å ta med seg. Det negative er at ein ikkje går grundig gjennom materialet, og det fins til dømes ikkje stikkordregister. Mange av spørjeskjema som ein har referert til, er ikkje oversatt til norsk, og gjer denne tilnærminga mindre tilgjengeleg i norsk klinisk praksis.